

STORTINGET

Innst. 422 L

(2020–2021)

Innstilling til Stortinget
fra kommunal- og forvaltningskomiteen

Prop. 117 L (2020–2021)

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Endringer i utlendingsloven og midlertidig lov om innreiserestriksjoner for utlendinger av hensyn til folkehelsen (forlengelse mv.)

Til Stortinget

Sammendrag

Justis- og beredskapsdepartementet foreslår i proposisjonen å forlenge midlertidig lov om innreiserestriksjoner for utlendinger av hensyn til folkehelsen (innreiserestriksjonsloven) til 10. november 2021. Dette innebærer at regjeringen, dersom det er nødvendig for å trygge folkehelsen ved utbrudd av den allmennfarlige smittsomme sykdommen covid-19, kan begrense utlendingers rett til innreise helt frem til denne datoen uten at det kreves nytt lovvedtak fra Stortinget. Videre innebærer forslaget en forlengelse av hjemmel for bortvisning, utvisning og straff som følge av brudd på innreiserestriksjonene, samt for bortvisning for brudd på regelverk om innreisekarantene og krav om negativ covid-19-test for innreise.

Det vises til proposisjonens pkt. 6 for en nærmere omtale av forslagene over – om forslaget i høringsnotatet, høringsinstansenes syn, departementets vurderinger og økonomiske og administrative konsekvenser.

Departementet foreslår videre å forankre i innreiserestriksjonsloven bestemmelser som ble innført i forskrift om innreiserestriksjoner for utlendinger av hensyn til folkehelsen (innreiserestriksjonsforskriften) 29. januar og 12. februar 2021 i medhold av lov 5. august

1994 nr. 55 om vern mot smittsomme sykdommer (smittevernloven) § 7-12.

Dette innebærer for det første å lovfeste vilkåret om at utlendinger som er gitt oppholdstillatelse uten utsatt innreise, og utlendinger som er gitt innreisevisum, bare har rett til innreise dersom de omfattes av unntak fra innreiserestriksjoner på tidspunktet for innreise. Vilka- ret fremgår i dag av innreiserestriksjonsforskriften § 4 b.

Det vises til proposisjonens pkt. 7 for en nærmere omtale av forslaget over – om forslaget i høringsnotatet, høringsinstansenes syn, departementets vurderinger og økonomiske og administrative konsekvenser.

For det andre foreslås det en hjemmel i innreiserestriksjonsloven for forskriftsregler om å bortvise utlendinger som ikke etterlever plikten til å registrere seg og teste seg for covid-19 i forbindelse med innreise til Norge. Slike plikter følger av covid-19-forskriften §§ 4 d og 5 b, som i det videre omtales med fellesbetegnelsen «test- og registreringspliktene». En hjemmel for bortvisning for brudd på disse bestemmelsene fremgår i dag av innreiserestriksjonsforskriften § 4 c.

Det vises til proposisjonens pkt. 8 for en nærmere omtale av forslaget over – om forslaget i høringsnotatet, høringsinstansenes syn, departementets vurderinger og økonomiske og administrative konsekvenser.

Departementet foreslår også at de midlertidige saksbehandlingsreglene for Utlendingsnemnda for å avhjelpe konsekvenser av utbruddet av covid-19 i kapittel 10 a i lov om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsloven) videreføres til 10. november 2021. Reglene åpner bl.a. for at nemndmøter kan gjennomføres som fjernmøter.

Det vises til proposisjonens pkt. 9 for en nærmere omtale av forslaget over – om gjeldende rett, UNEs erfaringer med de midlertidige saksbehandlingsreglene,

forslaget i høringsnotatet, høringsinstansenes syn, departementets vurderinger og økonomiske og administrative konsekvenser.

Det gis i proposisjonens pkt. 2 en omtale av bakgrunnen for lovforslaget.

Det vises i proposisjonens pkt. 3 til at forslagene har vært sendt på høring – med korte høringsfrister.

Det gis i proposisjonens pkt. 4 en omtale av gjeldende rett, herunder om smittevernloven, Covid-19-forskriften, utlendingsloven og midlertidig lov og forskrift om innreiserestriksjoner.

Det gis i proposisjonens pkt. 5 en omtale av internasjonale forpliktelser.

I proposisjonens pkt. 10 er det gitt merknader til de enkelte bestemmelsene i lovforslaget.

Komiteens behandling

Komiteen har imøtesett og mottatt skriftlige innspill i saken. Innspill er publisert på stortinget.no

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Masud Gharahkhani, Stein Erik Lauvås, Eirik Sivertsen og Siri Gåsemyr Staalesen, fra Høyre, Norunn Tveiten Benestad, Torill Eidsheim, Olemic Thommessen og Ove Trellevik, fra Fremskrittspartiet, Jon Engen-Helgheim og Helge André Njåstad, fra Senterpartiet, Heidi Greni og Willfred Nordlund, fra Sosialistisk Venstreparti, lederen Karin Andersen, og fra Kristelig Folkeparti, Torhild Bransdal, viser til at proposisjonen inneholder forslag om å forlenge midlertidig lov om innreiserestriksjoner for utlendinger av hensyn til folkehelsen frem til 10. november 2021. Loven gir hjemmel for innreiserestriksjoner for å beskytte folkehelsen mot utbruddet av covid-19.

Videre foreslås det også å forankre i innreiserestriksjonsloven bestemmelser som ble innført i innreiserestriksjonsforskriften 29. januar og 12. februar 2021 i medhold av smittevernloven § 7-12.

Komiteen viser videre til proposisjonens forslag om å forlenge midlertidige saksbehandlingsregler i utlendingsloven for å avhjelpe konsekvensene av covid-19 frem til 10. november 2021. Disse reglene gir blant annet hjemmel for å avholde fjernmøter i Utlendingsnemnda.

Komiteen viser til at samfunnet fortsatt står i en alvorlig smittesituasjon. Det er derfor helt nødvendig å forlenge hjemmelsgrunnlaget for innreiserestriksjoner samt å forlenge de midlertidige saksbehandlingsreglene i utlendingsloven.

Komiteen viser til forslagene om at utlendingsloven kapittel 10 a og midlertidig lov 19. juni 2020 nr. 83 om innreiserestriksjoner for utlendinger av hensyn til folkehelsen oppheves 10. november 2021. Fordi det er stortingsvalg høsten 2021 og det skal oppnevnes nye fagkomiteer, mener komiteen at det er hensiktsmessig at varigheten forlenges slik at bestemmelsene oppheves 1. desember 2021. Det vil sikre tilstrekkelig tid til komitébehandling av en eventuell proposisjon om ytterligere forlengelse av varigheten.

På denne bakgrunn fremmer komiteen følgende forslag:

«I lov 15. mai 2008 nr. 35 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her skal § 79 e lyde:

§ 79 e. Ikraftsetting og opphevelse av kapittel 10 a

Kapittel 10 a trer i kraft straks og oppheves 1. desember 2021.»

«I midlertidig lov 19. juni 2020 nr. 83 om innreiserestriksjoner for utlendinger av hensyn til folkehelsen skal § 10 annet ledd lyde:

Loven oppheves 1. desember 2021.»

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til merknader i Innst. 26 L (2020–2021), jf. Prop. 5 L (2020–2021) og Prop. 124 L (2019–2020), jf. Innst. 366 L (2019–2020). Dette medlem understreker at de innreiserestriksjonene som nå gjelder, og som har eksistert en stund, griper sterkt inn i blant annet retten til familieliv. Det er viktig å balansere hensynet til smittevern og muligheten for å kunne ivareta familieliv på en god måte. Innreiserestriksjonene som er innført, har særlig rammet familier og kjærester hardt. På nettsiden slippossinn.no har en gruppe på 7 500 medlemmer foreslått ulike løsninger for å sikre at kjærester og familier igjen kan treffes, samtidig som smittevern blir ivaretatt. Flere av høringsinstansene og de fleste privatpersoner ønsker en utvidelse av unntaksbestemmelsene. Dette medlem viser til at regjeringen i proposisjonen sier de vil vurdere disse innspillene nærmere i forskriftsarbeidet, og dette medlem ber regjeringen særlig se på mulige unntak for kjærester og foreldre samt bruke mer skjønn i de sakene hvor utlendingen allerede bor i Norge, men ikke er registrert som bosatt i folkeregisteret.

Dette medlem viser til at det har vært flere eksempler på at personer som helt klart er bosatt i Norge og har vært det i mange år, likevel ikke får komme inn i landet igjen fordi de ikke er registrert som bosatt i folkeregisteret. Dette medlem mener det må godtas andre former for dokumentasjon på at personer er bosatt i Norge. Det kan for eksempel være husleiekontrakt og arbeidskontrakt.

På denne bakgrunn fremmer dette medlem følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen godta andre former for dokumentasjon på at personer er bosatt i Norge etter innreiserestriksjonsloven, enn bare at de er registrert som bosatt i folkeregisteret. Det kan for eksempel være husleiekontrakt eller arbeidskontrakt.»

For å forhindre smitte er det viktig å begrense mobilitet i befolkningen. Personer med Schengen-visum har en oppholdsbegrensning på 90 dager. Etter den 90. dagen må de reise ut igjen. Dette medlem ber regjeringen vurdere å gjøre midlertidige endringer slik at det er mulig å ha lengre varighet på visumet for å bidra til at færre reiser og dermed øker risikoen for smitte.

Dette medlem viser til forslaget om å forlenge de særskilte saksbehandlingsreglene i utlendingsloven kapittel 10 a om blant annet muligheten for å gjennomføre nemndmøte i Utlendingsnemnda som fjernmøte når det er ubetenkelig av hensyn til utlendingens rettsikkerhet. Dette medlem understreker at departementet påpeker at det ikke er alle saker som egner seg for fjernmøte, og at det skal legges vekt på blant annet utlendingens eget syn. Dette medlem deler bekymringene til NOAS og Jussbuss knyttet til gjennomføring av fjernmøte, og dette medlem mener, som NOAS, at nemndmøter som en klar hovedregel må utsettes der det er ansett at fysisk fremmøte vil ha betydning. Dette medlem viser for øvrig til sine merknader til Prop 110 L (2019–2020), jf. Innst 286 L (2019–2020).

Dette medlem vil understreke at det er viktig at det settes i verk tiltak for å bøte på noen av de uheldige konsekvensene som covid-19-pandemien har hatt når det gjelder saksbehandlingstiden i utlendingsforvaltningen. Saksbehandlingstiden for eksempel i familieinnvandringssaker har vært svært lang også i tiden forut for pandemien, og nå har situasjonen blitt ytterligere forverret. Ventetiden for å komme på intervju i familieinnvandringssaker er uakseptabel lang. Øst politidistrikt oppgir en ventetid på 13 måneder, Agder politidistrikt på 12 måneder og Oslo politidistrikt på hele 16 måneder – og dette er bare tiden det tar å vente på å komme på intervju. I tillegg kommer tiden det tar å behandle selve søknaden etter at intervju og alle dokumenter er levert. Situasjonen for familier som for eksempel har kommet fra hverandre som følge av krig og konflikt, er vanskelig nok fra før. I statsborgerskapssaker er det vanskelig i det hele tatt å få en time for å levere inn de nødvendige dokumentene. Personer som har ventet i over et halvt år på å få time for å levere nødvendige søknadspapirer hos Oslo politidistrikt, har fått beskjed om at timen på nytt blir utsatt, og at det skal settes opp nye timer i slutten av mai. Og etter det kommer en saksbehandlingstid som er estimert på 12 måneder, og for enkelte land opptil 15 måneder, før saken er ferdig behandlet. Dette medlem forventer at regjeringen umiddelbart tar nødvendige grep for å få ned både ven-

tetiden for å komme på intervju samt saksbehandlingstiden på behandlingen av søknadene.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen umiddelbart ta nødvendige grep for å få ned både ventetiden for å komme på intervju og time for å levere nødvendige dokumenter samt saksbehandlingstiden for behandling av søknadene i utlendingsforvaltningen.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen umiddelbart ta nødvendige grep for å få ned både ventetiden for å komme på intervju og time for å levere nødvendige dokumenter samt saksbehandlingstiden for behandling av søknadene i utlendingsforvaltningen.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen godta andre former for dokumentasjon på at personer er bosatt i Norge etter innreiserestriksjonsloven enn bare at de er registrert som bosatt i folkeregisteret. Det kan for eksempel være husleiekontrakt eller arbeidskontrakt.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rå Stortinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

om endringer i utlendingsloven og midlertidig lov om innreiserestriksjoner for utlendinger av hensyn til folkehelsen (forlengelse mv.)

I

I lov 15. mai 2008 nr. 35 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her skal § 79 e lyde:

§ 79 e. *Ikraftsetting og opphevelse av kapittel 10 a*

Kapittel 10 a trer i kraft straks og oppheves 1. desember 2021.

II

I midlertidig lov 19. juni 2020 nr. 83 om innreiserestriksjoner for utlendinger av hensyn til folkehelsen gjøres følgende endringer:

§ 2 første ledd bokstav d og e skal lyde:

- d) utlendingen er gitt oppholdstillatelse uten utsatt innreise, jf. § 3, og omfattes av unntak fra innreiserestriksjoner i loven eller forskrift gitt i medhold av loven på tidspunktet for innreise
- e) utlendingen er gitt innreisevisum etter utlendingsloven § 12, og omfattes av unntak fra innreiserestriks-

sjoner i loven eller forskrift gitt i medhold av loven på tidspunktet for innreise

§ 2 fjerde ledd skal lyde:

Kongen kan gi forskrift om bortvisning, unntak fra innreiserestriksjoner og krav om registrering og test for SARS-CoV-2 i forbindelse med innreise til Norge.

§ 10 annet ledd skal lyde:

Loven oppheves 1. desember 2021.

III

Loven trer i kraft straks.

Oslo, i kommunal- og forvaltningskomiteen, den 11. mai 2021

Karin Andersen

leder

Ove Trellevik

ordfører